

ישוב לחטא הזה לעולמים, סטה לך מדרךך! קם הנחש בקיומו, ולא נסע לכאן ולכאן. שב כמו מקדם, ואמר לו: נחש נחש, ידעתי מה שאפה רוצה. שוב מדרךך, שהרי גוי רשע בא, שעשה רע ליהודי אחד, והנה הוא ישן במערתך. לך והרג אותו! מיד חזר אותו הנחש, ודלג דלוגים לפניכם.

אמר רבי אלעזר: חברים, אם לא הייתי כאן, כמה רעות היה עושה אותו נחש, שהרי איש אחד יהודי עשה מעשה של חטא, וטרם שב בתשובה, לחשו לנחש הזה להרג אותו, ונמלך אותו האיש בין כך ובין כך, והתנחם מחטאו, ואמר שלא ישוב לעולמים לחטא הזה, ועל זה נצל מן הדין.

אמרו החברים לרבי אלעזר: כמה ידעת? אמר להם: סימן נתן לי אבא, ואני מכיר בו. אמרו לו: מילא הנחש שהפרת בו, אותו שהתנחם ושב מחטאו כמה ידעת? אמר להם: כשהיה הולך אותו נחש, קשקשיו היו עולים וזנבו זקוף, והוא שהלך בבהלה. רוח אחר היה הולך כנגדו, והיה קורא לפניו: שוב מדרךך, שהרי אותו האיש שב מחטאו והתנחם. ואותו הנחש הרע לא היה מקשיב, עד שיתנו לו כפר במקום אותו איש שהתחייב הריגה, ושב מדרךך והתנחם. שפך דרך הנחש למעלה ולמטה - פיון שנתנה לו רשות, לא שב, עד שמשלים אותו הדין הרע שנתנה לו רשות לעשות, או שיתנו לו במקומו רשע אחר ככפר, שהרי לא יצא ריקם, פיון שנתנה לו רשות.

אמר לו: מילא כל זה, אותו גוי שאמר שנתן לו כפר כמה

ברעותיה, דלא יתוב להאי חובא לעלמין, סטי לך מאורחך. קם חיויא בקיומיה, ולא נטיל הכא והכא. תב פמלקדמין, ואמר ליה, חיויא חיויא, ידענא מה את פעי, תוב מאורחך, דהא גוי חייבא אתי, דעביד ביש (דף טו ע"ב) לחד יודאי, והא הוא נאים במערפתא דילך, זיל וקטליה. מיד אהדר ההוא חיויא, ודלג דילוגין קמיהו.

אמר ר' אלעזר, חברייא, אי לא הוינא הכא, כמה בישין הוה עביד ההוא חיויא. דהא פר נש חד יודאי, עבד עובדא דחובה, ועד דלא תב בתיובתא, לחישו ליה להאי חיויא, לקטלא ליה. ואמלך ההוא פר נש בין כך ובין כך, ואתנחם מחוביה, ואמר דלא יתוב לעלמין להאי חטאה, ועל דא אשתיזיב מן דינא.

אמרו חברייא לרבי אלעזר, כמה ידעת. אמר לון, סימנא יהב לי אבא ואנא אשתמודענא ביה. אמר ליה, תינח חיויא, דאשתמודעת ביה. ההוא דאתנחם ותב מחוביה, כמה ידעת. אמר לון, כד הוה אזיל ההוא חיויא, קשקשוי הוה סלקין, וזנביה זקיף, ואיהו דאזל בבהילו. רוקח אחרא הוה אזיל לקבליה, והוה קארי קמיה, תוב מאורחך, דהא תב מחוביה ואתנחם ההוא פר נש. וההוא חיויא בישא לא הוה אצית, עד דיתנון ליה כופר באתריה דההוא פר נש דאתחייב קטילא ותב מאורחיה ואתנחם. דכך אורחוי דחיויא עילא ותתא, פיון דאתיהיב ליה רשו, לא תב, עד דאשלים ההוא דינא בישא דאתיהיב ליה רשו למעבד, או דיתנון ליה באתריה חייבא אחרא בכופרא, דהא בריקנניא לא יפוק, פיון דאתיהיב ליה רשו. אמרו ליה, תינח כל דא, ההוא גוי דאמר

דְּאִתִּייהֵיב לִיה כּוּפְרָא בְּמָה יִדְעָתָּ. אָמַר לוֹן,
פִּיּוֹן דְּמַלִּילַת לְחִיּוּיָא, הֵהוּא רוּחָא דִּיהוּה אָזִיל
לְקַבְלִיהָ, וְלַחֲשִׁי לִיה דִּיתִיב לְאוּרְחִיָּה דִּיהָ
אֲתַנְחִם הֵהוּא בַּר נָשׁ, הוּא דְלִיג עַל אוּדְנִי,
וְאָמַר לִי.

תְּנוּחוֹ חֲבֵרְיָא, אָמַר ר' אֶלְעָזָר, חֲבֵרְיָא, נִהֲךְ
וְנַחֲמִי, דִּיהָ חִיּוּיָא כְּכַר עֲבַד מַה דְּעֲבַד.
קָמוּ וּקְרִיבוּ לְגַבִּי חַד טִיגְרָא בְּהֵהוּא בִּי חֲקַל,
אֲשַׁכְּחוּ לְהֵהוּא גּוֹי דְּמַת, וְהֵהוּא נַחֲשׁ כְּרוּף
עַל עֲקֻבְיָה, וְלֹא הָוָה אֲבָדִיל מַנְיָה. לְבַתֵּר
אֲתַפְּרֵשׁ מַעֲקֻבְיָה, וְסָלִיק עַל גְּרוּנִיָּה, וְאֲכַרִּיף
תַּמָּן. וּמִתַּמָּן נַחֲיַת עַל עֲקֻבְיָה, וְלֹא הָוָה
מִתַּפְּרֵשׁא מַנְיָה.

אֲשַׁכְּחוּ לִיה אַרְנָקִי חַד מַלְיָא דִּינָרִין, דְּגִזַּל
לְחַד יוֹדָאי בְּאוּרְחָא, וּמָחָא לִיה. נָטַל
רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת הָאַרְנָקִי, וְאָמַר, בְּרִיף רַחֲמָנָא,
דְּכֹוֹלָא עָבִיד שְׁלִיחוּתָא. תְּבוּ לְהֵהוּא אֲתֵר
דִּיהוּ.

פִּתְחָ רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה מג ד') מֵאֲשֶׁר יִקְרָתָּ
בְּעֵינִי נִכְבְּדָתָּ וְאֲנִי אֶהֱבִיתִיךָ וְאֲתֵן אֲדָם
תַּחְתֶּיךָ וְלֹאֲמִים תַּחַת נַפְשֶׁךָ. מֵאֲשֶׁר יִקְרָתָּ, יִקְרָתָּ
מִבְּעֵי לִיה, וְהָכִי אֲצַטְרִיף, מֵאֲשֶׁר אֲתָהּ יִקְרָתָּ
בְּעֵינִי, מַהוּ יִקְרָתָּ, מִכָּלִל דְּאִיהוּ מַגְרָמִיָּה
אֲתִינְקֵר. אֵלָּא הָכִי הוּא וְדָאִי, דְּכָל בַּר נָשׁ דְּאִיהוּ
בְּחִיּוּבָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא, בְּקִדְמִיתָא
הוּא מְזִלְזָלָא. וְתוּעֵבָה אִיהוּ קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּא, וּבַתֵּר דְּאִמְלָךְ וְתַב מַחֻבְיָה, הַשְׁתָּא
אֲתִינְקֵר אִיהוּ מַגְרָמִיָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא
קֹאֲרִי עֲלֵיהָ וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר יִקְרָתָּ, אֶת מַגְרָמִיךָ
יִקְרָתָּ.

בְּעֵינִי נִכְבְּדָתָּ וְאֲנִי אֶהֱבִיתִיךָ, דִּיהָ לִית רַחֲמִימוּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּהָדִי בַּר נָשׁ
בְּעֵלְמָא, אֵלָּא לְמַאן דְּתַב מַחֻבְיָה, וְעַל דָּא וְאֲנִי

יִדְעָתָּ? אָמַר לֵהֶם: פִּיּוֹן שְׁדַבְרָתָּ
לְנַחֲשׁ, אוֹתוֹ הָרוּחַ שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ
כְּנִגְדּוֹ וְלַחֲשׁ לוֹ שִׁישׁוּב לְדַרְכּוֹ,
שֶׁהָיָה הַתַּנְחִם אוֹתוֹ הָאִישׁ, הוּא
דְּלִג עַל אֲזִנִּי וְאָמַר לִי.

תְּמַהוּ חֲבֵרִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר:
חֲבֵרִים, גִּלְף וְנִרְאָה, שֶׁהָיָה הַנַּחֲשׁ
כְּכֹר עֲשֵׂה אֶת מַה שֶּׁעֲשָׂה. קָמוּ
וּקְרִבוּ לְסִלַּע אֶחָד בְּאוֹתוֹ הַשָּׂדֶה.
מֵצְאוּ אוֹתוֹ הַגּוֹי מַת, וְאוֹתוֹ
הַנַּחֲשׁ כְּרוּף עַל עֲקֻבוֹ, וְלֹא הָיָה
נִכְדָּל מִמֶּנּוּ. לְאַחֵר נִפְרַד מֵעֲקֻבוֹ,
וְעָלָה עַל גְּרוּנוֹ, וְנִכְרַף שָׁם. וּמִשָּׁם
יָרַד עַל עֲקֻבוֹ, וְלֹא הָיָה נִפְרַד
מִמֶּנּוּ.

מֵצְאוּ לוֹ אַרְנָק אֶחָד מֵלֹא דִינָרִים,
שֶׁגִּזַּל לִיהוּדִי אֶחָד בְּדֶרֶךְ וְהִכָּה
אוֹתוֹ. נָטַל רַבִּי אֶלְעָזָר אֶת הָאַרְנָק,
וְאָמַר: כְּרוּף הַרְחָמָן, שֶׁכָּפַל הוּא
עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּת. שָׁבוּ לְאוֹתוֹ
הַמָּקוֹם שֶׁהָיָה.

פִּתְחָ רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (ישעיה מג)
מֵאֲשֶׁר יִקְרָתָּ בְּעֵינִי נִכְבְּדָתָּ וְאֲנִי
אֶהֱבִיתִיךָ וְאֲתֵן אֲדָם תַּחְתֶּיךָ
וְלֹאֲמִים תַּחַת נַפְשֶׁךָ. מֵאֲשֶׁר
יִקְרָתָּ? יִקְרָתָּ הִנֵּה צָרִיף לְהֵיוֹת,
וְכִף צָרִיף: מֵאֲשֶׁר אֲתָהּ יִקְרָתָּ
בְּעֵינִי. מַה זֶּה יִקְרָתָּ? מִכָּלִל שֶׁהוּא
מֵעֲצָמוֹ הַתְּכַפֵּד. כִּף הוּא וְדָאִי,
שֶׁכָּל אָדָם שֶׁהוּא בְּחוּבָה לְפָנֵי
הַקֹּדֶשׁ כְּרוּף הוּא, בְּרַאשׁוֹנָה הוּא
מְזִלְזָל. וְהוּא תוּעֵבָה לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ
כְּרוּף הוּא, וְאַחֵר שְׁנִמְלָךְ וְשֵׁב
מִחֻטָּאוֹ, כַּעַת הוּא הַתְּכַפֵּד
מֵעֲצָמוֹ, וְהַקֹּדֶשׁ כְּרוּף הוּא קוֹרָא
עָלָיו וְאָמַר, מֵאֲשֶׁר יִקְרָתָּ - אֲתָהּ
מֵעֲצָמֶךָ יִקְרָתָּ.

בְּעֵינִי נִכְבְּדָתָּ וְאֲנִי אֶהֱבִיתִיךָ,
שֶׁהָיָה אֵין אֶהֱבָה לְקוּדְשׁ כְּרוּף
הוּא עִם אָדָם בְּעוֹלָם, אֵלָּא לְמִי
שֶׁשֵּׁב מִחֻטָּאוֹ, וְעַל זֶה וְאֲנִי
אֶהֱבִיתִיךָ. אֲכַל מַה אֲעֲשֶׂה, שֶׁהָיָה

אֶהֱבִיתִיךָ. אֲכַל מַה אֲעֲבִיד,

נתת רשות לנחש להזיק. זוהי עצה - ואמן אדם תחתיך. מיהו האדם שנתן הקדוש ברוך הוא כפר תחתיו? אותו האדם שבא מהעם של הצד הרע, שאותו הנחש יאכל משלו, שכתוב ואמן אדם, אל תקרי אדם אלא אדום. ולאמים, זה הוא (בראשית כה) ולאם מלאם יאמץ, וזה זרעו של עשו שנתן תחת נפשו.

בעוד שהיו יושבים, הנה אותו היהודי שגזל אותו הגוי ההוא, שהרג אותו הנחש, בא מהדרך ועניף. ומתוך חזק השמש נכנס לאותו שדה וישב תחת עץ אחד, והוא מתרעם לקדוש ברוך הוא ומצדיק עליו הדין, ואומר: רבון העולם, גלוי וידוע לפניך שאני לא חששתי עלי ועל גופי ועל ממוני כלום, שהרי כדין נעשה כל מה שנעשה, אבל אם זקנים יש לי, שאין לי במה אפרנס אותם, ועל זה חששתי. ועוד על כל זה - צרור אחד של דינרים שהיה באותו הארנק, של עני אחד לעשות חפה לבתו העניה, מה יעשה? רבון העולם, על זה פואבני בלבי יותר.

בכה ואמר, (תהלים יט) משפטי ה' אמת צדקו יחדו. דיניו של רבון העולם הם אמת. למה הם אמת, משום שצדקו יחדו? שהרי בשעת הדין, כשהקדוש ברוך הוא רוצה לעשות דין, פמה בעלי מגנים עומדים מצד זה ומצד זה, ונלחמים אלו באלו, ומצדיקים אלו באלו. פיון שהצדיקו אלו באלו והספימו יחד, איז משפטי ה' אמת צדקו יחדו. אימתי צדקו יחדו? כשמצדיקים כל בני הדין שלמעלה. ואני, רבון העולם, על זה אני בוכה, ולא על שלי!

דהא יהיבת רשו לחויה לנזקא. דא הוא עיטא, ואמן אדם תחתיך. מאי איהו אדם דיהב קודשא בריך הוא כופר תחותיה. ההוא אדם דאתי מעמא דסטרא בישא, דההוא חיויא מדיליה ייכול. דכתיב ואמן אדם, אל תקרי אדם, אלא אדום. ולאמים, דא הוא (בראשית כה) ולאם מלאם יאמץ, ודא זרעא דעשו, דיהיב תחת נפשיה.

אדחוו יתבי, הא ההוא יודאי, דגזל ליה ההוא גוי, דקטליה חויה, אתי מאורחא ולאני. ומגו תוקפא דשמשא, עאל ביההוא חקל, ויתיב תחות אילנא חד, והוה מתרעם לקודשא בריך הוא, ומצדיק עליה דינא, ואמר, מארי דעלמא, גלוי וידוע קמך, דאנא לא חיישנא עלי, ועל גופאי, ועל ממוני כלום, דהא בדינא אתעביד כל מה דאתעביד. אבל אבא ואמא סבין אית לי, דלית לי במה דאפרנס לון, ועל דא חיישנא.

ותו, על כל דא, צורא חדא דדינרין דהוה ביההוא ארנקא, דחד מספינא למעבד חופה לברתיה ענייא, מה יעביד. מאריה דעלמא, על דא פאיבנא בלבאי יתיר.

בכה ואמר, (תהלים יט) משפטי ה' אמת צדקו יחדו. דינין דמארי עלמא קשוט אינון. אמאי אינון קשוט. בגין דצדקו יחדו. דהא בשעתא דדינא, דקודשא בריך הוא בעי למעבד דינא, פמה מארי תריסין קיימין מהאי סטר ומהאי סטר ומגיחין אליון באליון, ומצדיקין אליון באליון. פיון דצדקו אליון באליון ואסתפמו כחדא, כדין משפטי ה' אמת צדקו יחדו. אימתי צדקו יחדו, בד מצדיקין כל בני דינא דלעילא. ואנא מארי דעלמא, על דא אנא בכינא, ולא על דידי.

שָׁמַע רַבִּי אֱלֶעָזֶר וְחִבְרִיָּא, וְקָמוּ לַגְּבִיָּה, חָמוּ
יְתִיב דִּהּוּה יְתִיב תַּחוּת הַהוּא אֵילָנָא.
וְאִתְקִיפוּ בֵּיהּ, וְנָטְלוּ יְתִיב לַגְּבִיָּהוּן, אָמַר רַבִּי
אֱלֶעָזֶר לֹא תִדְחַל זַפָּא קְשׁוּט, דְּאִי לֹא זַפָּא
אַנְתָּ, לֹא יִרְחִישׁ לָךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נִיסָא
רַבְרָבָא פָּמָה דַּעְבָּד. וּבְקִדְמִיתָא טוֹל אֲרָנְקִי
דִּדְיִנְרִין דִּילָךְ, וְתַחֲמִי מַה דַּעְבִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּגִינְךָ.

אָזַל בְּהַדְיָהוּ, וְחָמָא הַהוּא גּוֹי מַת, וְחוּיָא
הָוָה עֲבִיד בֵּיהּ נּוֹקְמִין. וְהָוָה כְּרִיךְ עַל
קְדָלוֹי פְּדִבְקָדְמִיתָא. אֲשֶׁתַּטַּח הַהוּא יוּדָאי
בַּעֲפָרָא, וְאוּדֵי וְשַׁבַּח לְמַאֲרִיָּה דַּעֲלָמָא. וְקָם
וְנָשַׁק יְדוּי דְּרַבִּי אֱלֶעָזֶר וְחִבְרִיָּא, אָמַר לוֹן,
הַשְׁתָּא יִדְעָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲרַחֲשִׁי נִיסָא
דָּא בְּגִינִיכּוּ.

אָבֵר רַבָּנָן, עַל אָבָא וְאִמָּא סְבִין דְּאִית לִי
בְּכִינָא, וְעַל חַד מִסְפִּינָא דִּיהִב לִי צְרוּרָא
דָּא. פִּתַּח הָאֲרָנְקִי, וְאֲחֲמִי לוֹן הַצְרוּרָא, וְכֵן
אֲחֲמִי לוֹן מַחָא, דַּעְבִּיד לִיָּה הַהוּא גּוֹי. צִלִּי
עֲלִיָּה רַבִּי אֱלֶעָזֶר, וְאִיתְסִי.

קָרִיבּוּ לַגְּבִי הַהוּא גּוֹי פְּמִלְקָדְמִין, וְחָמוּ הַהוּא
חוּיָא דִּהּוּה עֲבִיד בֵּיהּ נּוֹקְמִין
פְּדִבְקָדְמִיתָא. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר, חוּיָא חוּיָא,
כָּל מַה דַּעְבִּדְתָּ, יָאוּת עֲבִדְתָּ. וְתוּ דַּאֲחֲמִית
חִילָךְ וּגְבוּרְתָךְ בֵּיהּ. וְעֲבִדְתָּ נּוֹקְמִין סְגִיָּאִין.
וְהָא חָמִינָן תַּלְתָּ זְמָנִין, וְאֲחֲמִית כָּל מַה
דַּעְבִּדְתָּ. מִכָּאֵן וְלַהֲלָא, זִיל וְאֲתַטְמַר
בְּמַעֲרִתָךְ, וּגְזַרְנָא עֲלָךְ, דְּלֹא תַנְזִיק לְבְּרִיָּיתָא
בַּעֲלָמָא. אֲתַפְּרֵשׁ הַהוּא חוּיָא, וְכַפִּיָּךְ רִישִׁיָּה,
וְאָזַל לִיָּה.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר לְהַהוּא יוּדָאי, טוֹל עֲדָאָה
דְּשִׁנְאָךְ, דְּהָא פִּיסָא דִּדְיִנְרִין (דף סו ע"א)
דִּדְהָבָא אִית לִיָּה לַגְּבִיָּה. וְשִׁבּוּק לִיָּה מְאֻנִּי,

שָׁמַע רַבִּי אֱלֶעָזֶר וְחִבְרִיָּא, וְקָמוּ
אֵלָיו. רָאוּ אוֹתוֹ שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב תַּחַת
אוֹתוֹ הָעֵץ, וְהִחֲזִיקוּ בּוֹ, וְנָטְלוּ
אוֹתוֹ אֵלֵיהֶם. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר:
אֵל תִּפְחֹד צָדִיק אֲמַת, שְׂאֵם אֵינְךָ
צָדִיק שֶׁל אֲמַת, לֹא יִרְחִישׁ לָךְ
הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נֹס גְּדוֹל כְּמוֹ
שֶׁעָשָׂה. וּבְרֹאשׁוֹנָה טַל אֲרָנְךָ
הַדִּינָרִים שֶׁלָּךְ, וְתִרְאֶה מַה שֶׁעָשָׂה
הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשִׁבְלֶךְ.

הִלָּךְ עָמַם, וְרָאָה אוֹתוֹ הַגּוֹי מַת,
וְהִנָּחַשׁ הָיָה עוֹשֶׂה בּוֹ נְקָמוֹת,
וְהָיָה כְּרוּךְ עַל צִוְּאוֹתוֹ כְּבִרְאשׁוֹנָה.
הִשְׁתַּטַּח אוֹתוֹ הַיְּהוּדִי בַּעֲפֹר,
וְהוֹדָה וְשַׁבַּח אֶת רַבּוֹן הָעוֹלָם,
וְקָם וְנָשַׁק יְדֵי רַבִּי אֱלֶעָזֶר
וְחִבְרִיָּא. אָמַר לָהֶם: כָּעַת יִדְעִיתִי
שֶׁהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִרְחִישׁ נֹס
זֶה בְּגִלְלָכֶם.

אָבֵר רַבָּנָן, עַל הָאֵב וְהָאֵם
הַזִּקְנִים שִׁישׁ לִי אֲנִי בּוֹכָה, וְעַל
עֲנִי אֶחָד שֶׁנָּתַן לִי צְרוּרָה זֶה. פִּתַּח
הָאֲרָנְךָ, וְהִרְאֶה לָהֶם אֶת הַצְרוּרָה,
וְכֵן הִרְאֶה לָהֶם מַכָּה שֶׁעָשָׂה לוֹ
אוֹתוֹ הַגּוֹי. הִתְפַּלֵּל עֲלָיו רַבִּי
אֱלֶעָזֶר, וְנִרְפָּא.

קָרְבוּ לְאוֹתוֹ הַגּוֹי כְּמוֹ מִקְדָּם,
וְרָאוּ אוֹתוֹ הִנָּחַשׁ שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה
בּוֹ נְקָמוֹת כְּבִרְאשׁוֹנָה. אָמַר רַבִּי
אֱלֶעָזֶר: נָחַשׁ נָחַשׁ, כָּל מַה
שֶׁעָשִׂיתָ - נָאָה עָשִׂיתָ, וְעוֹד,
שֶׁהִרְאִיתָ כְּחָף וּגְבוּרְתָךְ בּוֹ וְעָשִׂיתָ
נְקָמוֹת רַבּוֹת, וְהָרִי רָאִינוּ שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים, וְהִרְאִיתָ כָּל מַה שֶׁעָשִׂיתָ.
מִכָּאֵן וְלַהֲלָא לָךְ וְהִתְחַבֵּא
בְּמַעֲרִתְךָ, וּגְזַרְנִי עֲלֶיךָ, שֶׁלֹּא
תִזְיַק לְבְּרִיָּה בְּעוֹלָם. נִפְרַד אוֹתוֹ
הַנָּחַשׁ, וְכַפֵּף רָאשׁוֹ וְהִלָּךְ לוֹ.

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר לְאוֹתוֹ הַיְּהוּדִי:
טַל אֶת תְּכָשִׁיט שִׁנְאָךְ, שֶׁהָרִי פִּיס
דִּינָרִים שֶׁל זָהָב יֵשׁ לוֹ אֲצִלוֹ, וְעוֹב
לוֹ אֶת בְּגָדָיו, וְאֵל תִּטַּל מִשְׁלוֹ
כָּלּוּם. וְלָךְ לֵאשׁוֹר שְׁבָמְקוֹם פְּלוּנִי,
וְתַמְצָא שְׂמִתָּה אֶשְׁתּוֹ. לָךְ אֵלָיו,

וְלֹא תִטּוּל מְדִילִיָּה כָּלוּם. וְזִיל לְגַבִּי גִבְרָא
דְּדוּף פִּלֵּן, וְתִשְׁפַּח דְּמִיתַת אֲתִתִּיה, זִיל לְגַבִּיה,
וְהֵב לִיה פִּסָּא דְּדִינָרִין דָּא, בְּגִין דִּהְיוּא גִבְרָא
אִית לִיה בְּרָא חָדָא, וְשִׁמְעוֹן שְׁמִיה, וְהָוָה אֲזִיל
בְּסַחֲוֹרְתָא עַל יָמָא, וְאִינוֹן בְּאַרְבָּא, וּבְרִיָּה דִּהְיָ
גוֹי גָּנֹב לִיה לְהִיוּא פִּסָּא, וְיֵהֵב לִיה לְהִיוּא
רָשָׁע. וְאִימָא לְהִיוּא יוֹדָא, דִּיסְלָק פִּסָּא דָּא
לְבְרִיָּה, דְּלַעְגָּל יִיתִי לְגַבִּיה, וְיִוְדִי לְקוּדְשָׁא
בְּרִיָּה הוּא, דְּאַחֲזֹר אֲבִידְתָּא לְמֵאֲרִיָּה. וְכָף
עֲבִיד, נָטַל פִּסָּא, וְאַסְגִּיד לְקַמִּיָּה דְּרַבִּי אֱלֶעָזָר,
וְנִשְׁקָא יְדוּי, תְּוֹהוּ חֲבֵרִיָּא.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּכָל אֲרַחָא דָּא, אִית תְּוֹהוּ,
בְּכָל מָה דְּחִמִּינָן בָּהּ, וְהִשְׁתָּא אִיהוּ
תְּוֹהָא עַל תְּוֹהָא. מַהוּ דִּין. אָמַר לִיה, מַלְּה
דָּא לֹא בְּסִימְנָא אִיהוּ, וְלֹא בְּחִכְמָתָא, אֲלֵא
רוּחָא דִּילִי אֲסִתְפַּל, וְאַנָּא חֲמִינָא, כְּאֵלוּ בְּעִינָא
חֲמִינָא. תְּוֹהוּ כְּלָהוּ חֲבֵרִיָּא. וְאַזְלוּ כְּלָהוּ,
וְהִיוּא יוֹדָא בְּהַדִּיָּהוּ. עַד דְּמָטוּ לְגַבִּי חֲמוּי.
כִּינָן דְּמָטוּ תַּמָּן, אֲשַׁכְּחוּהוּ לְחֲמוּי דִּהְיָ יִתִּיב
עַל גַּבִּי עֲרִסוּי וְלַעֲי בְּאוּרִיָּתָא, בְּרִיָּה בְּרַכְתָּא
רַבִּי אֱלֶעָזָר, וּבְרִיכוּ חֲבֵרִיָּא, וְאִיהוּ חָדִי
בְּהַדִּיָּהוּ.

פִּתְחָ וְאָמַר, (יִרְמִיָּה יז יד) רַפְּאֲנִי ה' וְאַרְפָּא וְכו',
כִּינָן דְּאָמַר רַפְּאֲנִי, מַהוּ וְאַרְפָּא. כִּינָן
דְּאָמַר הוֹשִׁיעֲנִי, מַהוּ וְאַשְׁעָה. כִּינָן דְּאֲסִיָּא
מַסִּי, מֵאֵן הוּא דְּמַחִי.

אֲלֵא כָּל אַסְוּוֹתָא דְּעִלְמָא, בִּידָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה
הוּא. אָבַל אִית מְנַהוֹן, עַל יְדָא דְּשְׁלִיחָא.
וְאִית מְנַהוֹן, דְּלֹא אֲתַמְסְרוּ בִּידָא דְּשְׁלִיחָא.
וְאִינוֹן דְּאֲתַמְסְרוּ בִּידָא דְּשְׁלִיחָא, אַסְוּוֹתָא
אִינוֹן, אָבַל לְזַמְנָא מִתְּהַדְרִין. אָבַל אִינוֹן
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא מַסִּי, הֵהוּא מְרַעָא לֹא
אֲתַהֲדֵר לְעִלְמִין. וְעַל דָּא, אַסְוּוֹתָא דִּילִיָּה, אִיהִי

וְתֵן לוֹ פִּסֵּי הַדִּינָרִים הַזֶּה, מִשּׁוּם
שְׁלֹאוֹתוֹ הָאִישׁ יֵשׁ בֶּן אֶחָד, וְשִׁמּוֹ
שְׁמִעוֹן, וְהָיָה הוֹלֵךְ עִם סַחֲוֹרָה
עַל הַיָּם, וְהֵם בְּסַפִּינָה, וּכְנֹו שֶׁל
הַגּוֹי הַזֶּה גָּנֹב לוֹ אוֹתוֹ הַפִּסֵּי, וְנָתַן
אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ רָשָׁע. וְאָמַר לְאוֹתוֹ
הַיְּהוּדִי, שְׁמִיעֵלָה כִּי־סָ עַל לְבָנוּ,
שֶׁבְּקָרוֹב יָבֵא אֵלָיו, וְיִזְדֶּה לְקָדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא שֶׁהִתְחַזֵּר הָאֲבָדָה
לְבַעֲלִיָּה. וְכָף עָשָׂה. נָטַל הַפִּסֵּי,
וְהִשְׁתַּחֲוָה לְפָנֵי רַבִּי אֱלֶעָזָר, וְנִשְׁקָא
יְדוּי. תַּמָּהוּ הַחֲבֵרִים.

אָמַר רַבִּי אֲבָא: בְּכָל הַדֶּרֶךְ הַזֶּה
יֵשׁ תַּמִּיקָה בְּכָל מָה שֶׁרְאִינוּ בָּהּ,
וְכַעַת הִיא תַּמִּיקָה עַל תַּמִּיקָה, מַה זֶה?
אָמַר לוֹ: דְּכָר אִינוּ בְּסִימָן, וְלֹא בְּחִכְמָה, אֲלֵא שְׁרוּחִי
מִסְתַּפֵּל, וְאֲנִי רְאִיתִי כְּאֵלוּ בְּעֵין
רְאִיתִי. תַּמָּהוּ כָּל הַחֲבֵרִים. וְכָל־ס
הַלְכוּ, וְאוֹתוֹ הַיְּהוּדִי עֲמָהֶם, עַד
שֶׁהִגִּיעוּ לְחֲמִי. כִּינָן שֶׁהִגִּיעוּ
לְשֵׁם, מִצָּאוּ אֶת חֲמִי שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב
עַל גַּבִּי מִשְׁתֹּו וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. בְּרוּךְ
בְּרַכָּה רַבִּי אֱלֶעָזָר, וּבְרִיכוּ
הַחֲבֵרִים, וְהוּא שְׂמַח עִמָּם.

פִּתְחָ וְאָמַר, (יִרְמִיָּה יז יד) רַפְּאֲנִי ה'
וְאַרְפָּא וְכו'. כִּינָן שֶׁאָמַר רַפְּאֲנִי,
מַהוּ וְאַרְפָּא? כִּינָן שֶׁאָמַר
הוֹשִׁיעֲנִי, מַהוּ וְאַשְׁעָה? כִּינָן
שֶׁהֲרֹפָא מְרַפָּא, מִי הוּא שְׁיַכָּה?
אֲלֵא כָּל רְפוּאָה שֶׁבְּעוֹלָם בִּיד
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָבַל יֵשׁ מִהֶם
עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְיֵשׁ מִהֶם שֶׁלֹּא
נִמְסְרוּ בִּיד שְׁלִיחַ. וְאוֹתָם
שֶׁנִּמְסְרוּ בִּיד שְׁלִיחַ הֵם רְפוּאָה,
אָבַל לְפַעְמִים חוּזְרִים. אָבַל אוֹתָם
שֶׁהִקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַפָּא, אוֹתָהּ
הַמַּחֲלָה לֹא חוּזְרֵת לְעוֹלָמִים, וְעַל
זֶה רְפוּאָתוֹ הִיא רְפוּאָה, שְׁאִין בָּהּ
מַחֲלָה כְּלָל. וּמִשּׁוּם כֵּן, רַפְּאֲנִי
ה' וְאַרְפָּא, וְדָא, כְּלִי קְטָרוֹג כְּלָל.
וְכַעַת, חֲבֵרִים, הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

אִיהִי אַסְוּוֹתָא, דְּלִית בָּהּ מְרַעָא